

Žemaičių saulutė

2003-10-24 / PENKTDIENIS

KULTŪROS SAVAITRAŠTIS

NR. 38 (409) / KAINA 70 CT

GRAŽIAUSIAS GYVENIMO LAIKAS - PAKUTUVĖNUOSE

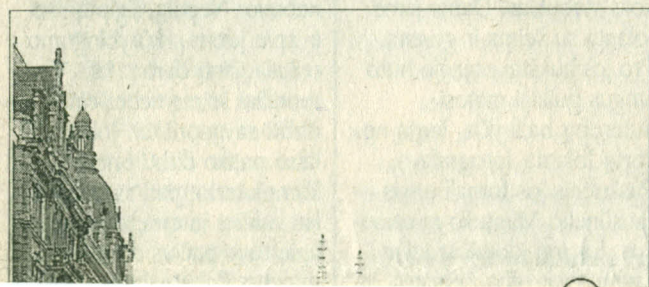
Jolantą Klietkutę-Peleckienę daugelis žmonių atsimena iš Pakutuvėnų. Į šį tarp Plungės ir Kretingos esantį nuošalų kaimą, į jame esančią bažnyčią nuolat atvažiuoja žmonių iš visos Lietuvos, o kartais ne tik iš Lietuvos. Jolanta Pakutuvėnuose gyveno vadinamaisiais pustelninkų laikais, nes tuomet juose ilgesniam laikui apsisistodavo žmonės, besivaduojantys iš depresijų, priklausomybių, ieškantys gyvenimo prasmės ir Dievo. Jolanta, kaip atsimena pakutuvėniškiai, rūpinosi svečių ir saviškių pamaitini-

Alina DEKONTAITĖ

Vienos fotografės - keliauninkės gyvenimo epizodai

mu, nakvyne, daugeliui atvykusiųjų buvo tarsi gidė, nes apie Pakutuvėnus žinojo daugiau nei šio kaimo gyventojai. Kam įdomi ši vieta, tie turėtų atsiminti Jolantos straipsnius ir nuotraukas apie šią vietovę spaudoje. Daugeliui atrodo keista, kodėl ši jauna mergina negyvena "kaip visi žmonės", o įstrigusi atsiskyrėlių kaime, kur nei civilizacijos, nei kokių

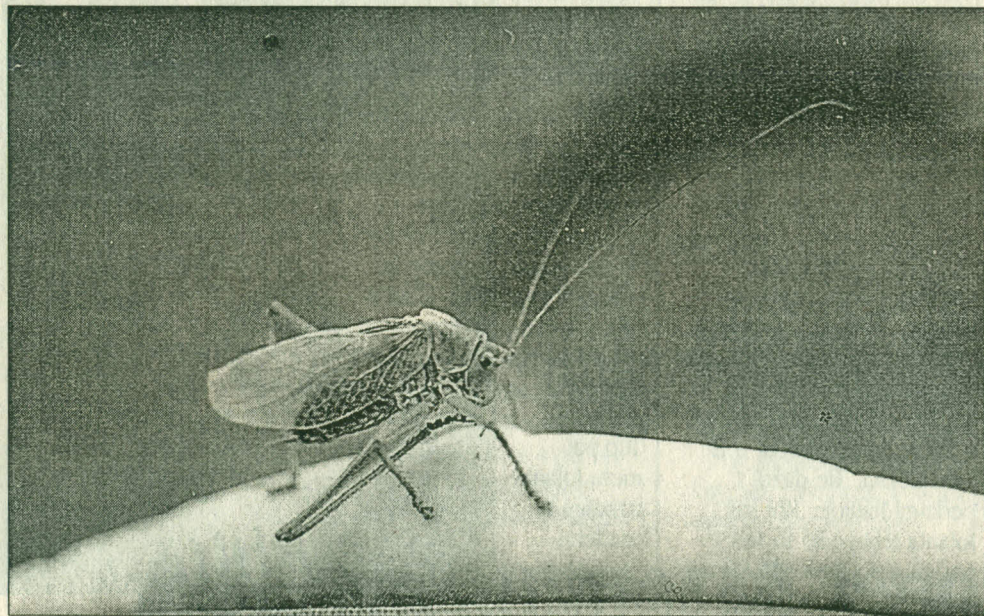
linksmybių. Pati Jolanta Pakutuvėnuose pragyventus metus prisimena kaip patį gražiausią savo gyvenimo laiką. "Buvo daug momentų, kai galvojau – rytoj kraunuos kuprinę ir išvykstu. Bet ateina tas rytas, vėl prie brevijoriaus, vėl prie nebaigtų darbų", - prisimena Jolanta, taip ir nesusikrovusi kuprinės išvykti. Iš pažiūros smulkutė ir nedidukė Jolanta su lineine suknele atrodo trapi ir tyli. Kas matė ją šiame kaime pranciškonų organizuotose stovyklose - seminaruose, kur šiai mergaičiukei tekdavo rūpintis atvykstančiais, tie suprato, kad ji yra tvirta lyg karys, nes ir labai pavargusi sugebėdavo jai patikėtus darbus atlikti iki galo.

Wiena, 2001 m. pavasaris.

JOLANTOS KLIEKUTĖS NUOTRAUKOS

Žiogas.

nesiskųsdama ir nedejūodama. O iš Pakutuvėnuose pragyvento laiko Jolantai liko ne tik pačios fotografuotų nuotraukų albumai, surašyta šio kaimo istorija, bet ir daugybė nepakartojamų prisiminimų. Vienas iš tokių prisiminimų - keliavimas į Aleksandravą, kuriame Jolanta buvo įsidarbinusi pradinių klasių tikybos mokytoja. O nuo Pakutuvėnų iki minėto kaimo - 6 km. Įspūdingiausia būdavo žiemos rytais per pusnis bristi tą kelią. Nuolatinis jos kelionių palydovas buvo didelis ir nepiktas Pakutuvėnų šuo niufaulendas Efris. Jolanta nenorėdavo jo vestis į mokyklą, bet Efris be galo mėgo keliauti, žiūrėdavo

Jolanta Klietkutė-Peleckienė. Roma, 2000 m.

tokiomis gailiomis akimis, kad nebebuvo ką daryti. Mokykloje visi vaikai labai mylėjo Efrį. Šis atsiguldavo per pamokas ties mokyklos durimis kaip patikimiausias sargas. Pamokos gale vaikai, matydami savo mokytojos gerumą, imdavo maldauti, kad ši išleistų juos greičiau prie Efrio. Tą mielą šunį Jolanta įamžino ne vieną savo nuotraukoj.

O pačios Jolantos kelias iki kelių metų sustojimo Pakutuvėnuose buvo savaip įdomus.

KELIO PRADŽIA

Jolanta gimė, augo ir mokėsi Vilniuje. Mokykloje jautėsi nelabai gerai, dažnai buvo skriaudžiama, nes klasėje buvo pati mažiausia. Vyresnėse klasėse lemtingai atsiradęs Jolantos rankose fotoaparatas tapo jos revanšu, padėjo sulaukti iš klasės draugų pagarbos. O tą fotoaparata parnešė viena vakarą jos tėtis - rado jį vėlų vakarą stotelėje, laukdamas paskutinio troleibuso. Jolantos brolis tuo laiku dar mažas buvo, tad fotoaparatas atiteko šeštokei. Kitą dieną

mokykloje draugai parodė, kaip jį sureguliuoti, kaip fotografuoti. Iš pradžių Jolanta fotografavo klases draugus, mokytojus. Sovietinės mokyklos mokytojams labai nepatiko mokinė su tuo fotoaparatu, tai Jolanta paslėpė viską fotografuodavo. Didesnis noras Jolantai fotografuoti atsirado, kai jos dėdė, karininkas ir profesionalus fotografas, gyvenęs Ukrainoje, pasidalijo visokiausiomis fotografijos paslaptimis. Tuo laiku atsirado Lietuvoje Sąjūdis, prasidėjo Atgimimas. Tada Jolanta kaip tikra reporterė vaikštinėjo po Vilnių su savo "Smena" ir "gaudė" istorines akimirkas: milicininkų išvaikomą mitingą, didžiulę eilę prie ką tik kioskelyje pasirodžiusių naujo "Sąjūdžio žinių" numerio ir kt. Vėliau vaikštinėdama Jolanta pradėjo pastebėti ir įdomų seną namą, gatvę iš neįprasto kampo ar kokį gražų gamtos vaizdą. Jai patikdavo be jokio tikslo vaikštinėti po Pilies gatvę, žiūrėti į žmones, fiksuoti jų nuotaikas.

— Nukelta į 2 psl. —

Vienos fotografės - keliauninkės gyvenimo epizodai

— Atkelta iš 1 psl. —

Baigusi 8 klases Jolanta sostinės elektronikos technikumė mokėsi programavimo specialybės. Tuo metu savaitgaliais bei vasarą ji daug keliaudavo. Tai buvo kelionės autostopu: 16-17 metų mergaičių kompanija "tranzuodavo" ne tik po Lietuvą, bet apkeliavo Lenkiją, Vengriją, Čekiją, o Prancūziją, kaip pati Jolanta sakė, maišyte išmaišė. Buvo jos gyvenime tokių vasarų, kai pareidavo namo tik daiktų susitvarkyti ir kuprinės persikrauti. Kelionės buvo labai įdomios, palikusios nepamirštamus įspūdžius. Fotografavo Jolanta tose visose klajonėse su labai dideliu azartu, nes kiekviename šalyje atsiverdavo nepaprasto grožio nematyti vaizdai.

LEMTINGA PAŽINTIS

Jolantos gyvenime daug atsitiktinimų. Rodos, visai atsitiktinai ji susipažino su broliais pranciškonais.

Sykį iš Jolantos kompanijos, su kuria kartu "tranzuodavo", atbėgo viena panelė ir sako: "Klausykite, kas norit tris savaites prie jūros veltui pabūti". Iš pradžių visos

Jolanta Klietkutė. "Kristus Pantokratorius". Ikona, 17x24 cm. 2001 02 28.

Kretingą", pro kurią tiek kartų buvo pravažiavusi. Po to žygio Jolanta sužinojo, kad jos darbovietėje (tuomet ji dirbo Vilniuje, AIDS centre) panaikintas ios etatas.

Giedrius Šarka - atnešė savo turtą ir pasakė: "Pasiimkit tuos mano daiktus kam ko reikia, nes vis tiek jie be naudos stovės". Jolanta, pamačiusi fotoaparata "Zenit

Kad dykai laiko neleistų, įstojo Kretingoje į institutą studijuoti teologijos. Šios srities mokslai jai pasirodė sausi, negyvi. Merginai tuomet norėjosi kažko tikro, aiškaus, norėjosi dirbti dėl kitų. Baigusi du kursus, Jolanta išėjo gyventi į Pakutuvėnus, kuriuose, kaip jau rašėme pasakojimo pradžioje, ir praėjo patys gražiausi jos gyvenimo metai.

IKONOS

Ikonas piešti Jolanta išmoko Pakutuvėnuose. Jų istorija, kaip ir viso Jolantos gyvenimo, įdomi ir keista.

1996 metais Pakutuvėnuose vyko ikonografijos stovykla, kurią vedė pranciškonas Karlas iš Italijos. Jolanta tuomet padėjo gaminti maistą. O kai visi susėdavo prie pietų stalo, ji ėjo į piešimo kambarį ir žiūrėjo į kitų piešiamas ikonas. "Kokios gražios man atrodė tos jų ikonos, žiūrėjau ir galvojau, na kodėl aš taip nemoku?", - prisimena Jolanta. Iš piešimo ji mokykloje gaudavo trejetus, ketvertus, o penketus tik labai retai, tad galvojo, kad nemoka piešti, ir viskas. Bet vieną žiemą, kai Pakutuvėnai buvo visi užpustyti, rado kažkieno paliktus dažus ir

ralijos stovykloje Kaune.

Piešdama ikonas, Jolanta visą laiką meldžiasi, ir neretai ją apima toks jausmas, kad lyg ne ji paišo, o kažkas kitas per ją tai daro. "Kartais net šurpas pereina piešiant, nes atrodo, kad ikona gyva ir žiūri į mane", - pasakoja Jolanta. O nupiešus vieną ikoną, savaime ateina žinojimas, kokią kitą ikoną pieš. Piešdama aiškiai pajunta, kam ją norėtų padovanoti. Savo mažam pusės metų sūneliui virš lovytės pakabino ikoną su Angelu Sargu. Šiuo metu Jolanta piešia užmigus vaikučiui, bet mažasis darosi vis judresnis ir vis mažiau bepalieka laiko savo mamai piešti.

"KRETINGA – LYG STEBUKLAS"

Kai Jolanta dar visai jauna atvyko į Kretingą, iš kur keliavo su pranciškonais į Kalvariją, Kretingos miestas, kaip pati sakė, atsivėrė jai lyg koks stebuklas. Dabar jame Jolanta su šeima ir gyvena. Pro jos aukštai esančio buto langus puikiai matosi liuteronų bažnyčia, kurią ne kartą Jolanta fotografavo. Paskutinis jos fotoalbumas – tai sūnelio Mantuko nuotraukos. Jos irgi įdomios: tai ir

dabar ji augindama vaiką irgi daug ką nuveikia. Neseniai nusiuntė istorinę medžiagą ir nuotraukas apie Pakutuvėnus Vilniaus dailės akademijai, kurios leidykla ruošiasi išleisti knygą "Žemaitijos bažnyčios". Šiame leidinyje kaip ir kitos leidyklos rengiamoje enciklopedinio pobūdžio knygoje "Kartena", galėsime rasti Jolantos paruoštų žinių ir fotografijų apie Pakutuvėnų kaimą.

Nemažai savo nuotraukų Jolanta yra eksponavusi Vilniuje įsikūrusio "Pasaulio turizmo ir kelionių parodų centro" rengtose parodose. Dabar šis centras pasiūlė surengti autorinę fotografijų parodą. Surengti tokią parodą, keliausiančią per dešimtį Lietuvos miestų, Jolantai labai norisi. Ji tikisi rasti rėmėjų, kuriems patiks jos nuotraukose fotografuota Kretinga ir užsienio bei Lietuvos vaizdai.

Jolanta svajoja ne tik apie egzotiškas šalis, kuriose dar nebuvo: Nepalą, Egiptą, bet ir apie įdomų, kūrybingumo reikalaujantį darbą. Jai, turinčiai šeimą nebeišėina dirbti savanoriškai. Jolantai labai patiko dirbti prie kompiuterio, pati savarankiškai sukūrė internete svetainę

mane, kad tai pokštas, bet jų draugė sutikusi po Vilnių vaikštantį kažkokį vyriškį su sijonu, tai jis ir įdavęs jai tą pakvietimą. O buvo kviečiama į brolių pranciškonų organizuojamą stovyklą Giruliuose. Stovykloje Jolanta išsiaiškino, kad vyriškis su sijonu – tai pranciškonų vienuolis brolis Gediminas, kuris vėliau buvo tų pačių Jolantos numylėtų Pakutuvėnų klebonu. Būdama tarp pranciškonų Jolanta pamatė, kad kiti žmonės kažką dėl kitų daro, stengiasi padėti jaunimui. Kitais metais (tai buvo 1993 m.) iš Kretingos buvo organizuojamas žygis į Žemaičių Kalvariją. Jolanta tuomet atlėkė iš Vilniaus į Kretingą ir buvo labai nustebusi, kaip pati sako, “pamačiusi ir atradusi

Sedejau prie baznyčios ir verkiau”, - sako Jolanta. Pro šalį ėjo toks pažįstamas Gintas, kuris tą akimirką ir pasiūlė jai atvykti į Kretingą ir įsidarbinti kavinėje “Špitolė”, nes tuomet ten buvo reikalinga pardavėja. Nieko nelaukusi Jolanta susikrovė kuprinę ir atvyko į Kretingą. O toje kavinėje, nepanašioje į kitas, Jolanta susipažino su daugybe įdomių žmonių. Dirbti joje buvo įdomu, nes čia niekada nebuvo prekiaujama alkoholiu, o daugelį lentynų užėmė naujausia religinė literatūra ir įdomi religinė atributika – nuo rožančių, statulėlių, ikonų iki didelių religinių paveikslų. Jolantai neužmirštama diena tapo, kai pranciškonai ruošėsi išvykti į noviciatą Amerikon. Vienas brolių -

- B”, čiupo lyg didžiausią lobį. Su juo ir dabar tebefo-

susieškojusi medinę lentelę, pradėjo piešti. Ir nupiešė

Jolanta tapo ikoną. 2003 m.

tografuoja, tik norėtų dar plačiakampio fotoobjektyvo.

pirmą savo gyvenime ikoną, kuri dabar jai pačiai tokia juokinga atrodo. O tuomet nufotografavo ją ir nuotrauką nusiuntė pranciškonui Karliui į Italiją. Po kurio laiko begaliniam Jolantos džiaugsmui ateina jai siuntinys iš Italijos: dėžutė su dažais, informacinė knygutė apie ikonų piešimą ir lenta ikonai su užrašu: “Paišyk!”. Ikonoms piešti yra specialūs dažai. Jie gaminami iš mineralų: iš anglies – juoda, iš malachito – žalia, paausavimai – iš tikro aukso. Tie dažai perkami Italijoje. Kol kas Jolanta tebepaišo su tais pačiais italo Karlo dovanotais dažais, bet kai jie baigsis, ji nelabai begalės naujus nusipirkti, nes jie labai brangūs. Jolanta mokėsi ikonų piešimo meno ikonog-

įdomus vaikučio žvilgsnis, ir plačiomis kelnėmis apvilkτος jo putlios kojtės, ir žaliasis smuikininkas žiogas, nutūpęs pagroti ant vaiko vežimėlio. O keliauja Jolanta ir dabar. Ne po Italiją ar Siciliją, kur keliavo prieš pat ateinant į pasaulį Mantukui, o šiltu laiku dažnai kartu su sūneliu nuvyksta prie jūros, kartais aplanko labai pasikeitusius Pakutuvėnus. Ši vieta Jolantai tapo svarbi dar ir tuo, kad ten ji ir susipažino su savo vyru Rolandu, kuris irgi turi menininko gyslelę – daro įvairiausius dirbinius iš gintaro. O tuomet, kai uždarė vadinamąją Pakutuvėnų bendruomenę, Jolanta įsidarbino Kretingos pranciškoniškoje jaunimo tarnyboje. Tai buvo savanoriška tarnyba, pragyvenimui jai šiek tiek skirdavo iš laimėtų projektų. Tuo pat metu Jolanta užbaigė pradėtas teologijos studijas institute. O

minėtus Pakutuvėnus, pranciškoniškojo jaunimo tarnybą. Ir iš viso jos gyvenime viskas kažkaip į gera išeina, tarsi ją kažkas saugotų. Dar paauglystėje su draugais kelis kartus bandė narkotikų, ragavo svaigalų. Bet nei vieni, nei antri jai nepatiko, o tik trukdė aiškiai matyti ir jausti aplinkinį pasaulį. O kad Jolantai pasaulis ir taip gražus, tą galima pajusti iš įdomių, vaizdingų jos fotografijų.

Plungė

Viešvilė, 1994 m.

Prie jūros.

Programą remia Kultūros ir sporto rėmimo fondas.